

ÚSTAVNÝ SÚD SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Hlavná 110, 042 65 Košice 1

P. O. Box E – 35

PREHEAD VYBRANÝCH ROZHODNUTÍ ÚSTAVNÉHO SÚDU SLOVENSKEJ REPUBLIKY

za obdobie III./2022
Senát II

Nález:

spisová značka	II. ÚS 290/2021
populárny názov	Kontrola obojstrannej trestnosti
sudca spravodajca	Peter Molnár
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - Nález
dátum rozhodnutia	02.03.2022
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 50 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 50 ods. 5 ústavný zákon č. 23/1991 Zb., ktorým sa uvádza Listina základných práv a slobôd čl. 40 ods. 1 ústavný zákon č. 23/1991 Zb., ktorým sa uvádza Listina základných práv a slobôd čl. 40 ods. 5 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 17 ods. 2 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov § 133 ods. 3 písm. b zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov § 62
analytická právna veta	Základným predpokladom na vykonanie kontroly obojstrannej trestnosti je náležité vymedzenie skutkových okolností, za ktorých bol trestný čin spáchaný, vrátane miesta a času, tak ako to predpokladá § 5 ods. 5 písm. d) zákona o európskom zatýkacom rozkaze. Ide o náležitosť európskeho zatýkacieho rozkazu, ktorá umožňuje v procedúre kontroly obojstrannej trestnosti overiť, že skutok (skutky) v odsudzujúcom rozhodnutí štátu pôvodu predstavujú trestný čin (trestné činy) aj vo vykonávajúcom štáte. Je nevyhnutné, aby vo vydávacom type súdneho rozhodnutia bola procedúra preskúmania obojstrannej trestnosti v skutkovo komplikovanejších prípadoch vyžadovanej osobe podrobne, vyčerpávajúco a zároveň jasne vysvetlená.
skutkový stav a základné fakty	Krajský súd prvostupňovým uznesením rozhodol v zmysle § 22 ods. 1 zákona č. 154/2010 Z. z. o európskom zatýkacom rozkaze v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o európskom zatýkacom rozkaze“) o vykonaní troch špecifikovaných Európskych zatýkacích rozkazov vydaných na sťažovateľku Štátnou prokuratúrou na súde v Treviso, na výkon spojených súbežných trestov odňatia slobody vo výmere troch rokov a deviatich mesiacov a súčasne v zmysle § 16 ods. 2 zákona o európskom zatýkacom rozkaze zobrať sťažovateľku do vydávacej väzby. O sťažnosti, ktorú sťažovateľka proti prvostupňovému uzneseniu krajského súdu podala, rozhodol najvyšší súd namietaným uznesením, ktorým ju ako nedôvodnú zamietol. Prvý z Európskych zatýkacích rozkazov z 11. februára 2020 (označený ako

	<p>MAE č. 1) je založený na vykonateľnom rozsudku súdu v Trevice z 19. februára 2014 pre trestný čin únosu a zadržovania maloletého v zahraničí podľa čl. 574 Trestného zákona Talianskej republiky. Ďalší Európsky zatýkací rozkaz z 11. februára 2020 (označený ako MAE č. 2) je založený na vykonateľnom rozsudku súdu v Trevice z 15. júla 2015 pre trestný čin únosu a zadržovania maloletého v zahraničí podľa čl. 574 a 99 (opätovné spáchanie trestného činu) Trestného zákona Talianskej republiky. Napokon posledný z Európskych zatýkacích rozkazov z 11. februára 2020 (označený ako MAE č. 3) je založený na vykonateľnom rozsudku súdu v Trevice z 29. septembra 2010 v spojení s rozsudkom Odvolacieho súdu v Benátkach z 10. júla 2015 pre trestný čin únosu a zadržovania maloletého v zahraničí podľa čl. 574 Trestného zákona Talianskej republiky a ublíženia na zdraví podľa čl. 582 Trestného zákona Talianskej republiky.</p> <p>Sťažovateľka považuje obe rozhodnutia všeobecných súdov, ktorými tieto rozhodli o vykonaní Európskych zatýkacích rozkazov vydaných justičným orgánom Talianskej republiky, za arbitrárne, kde túto arbitrárnosť vidí v svojevôli postupu súdov pri výklade a aplikácii zákona o európskom zatýkacom rozkaze.</p>
<p>z odôvodnenia</p>	<p>Ústavný súd uvádza, že náležitá argumentácia týkajúca sa overenia splnenia podmienky obojstrannej trestnosti v oboch rozhodnutiach všeobecných súdov, tak krajského súdu ako aj najvyššieho súdu, absentuje, keďže sa táto obmedzuje iba na konštatáciu, že všetky skutky, pre ktoré bola sťažovateľka v štáte pôvodu odsúdená a pre ktoré boli Európske zatýkacie rozkazy vydané, sú trestnými činmi aj podľa právneho poriadku Slovenskej republiky, a to prečin únosu podľa § 210 ods. 1 Trestného zákona, prečin ublíženia na zdraví podľa § 156 ods. 1 a ods. 2 písm. a) Trestného zákona a prečin marenia výkonu úradného rozhodnutia podľa § 349 Trestného zákona.</p> <p>Ústavný súd poznamenáva, že základným predpokladom na vykonanie kontroly obojstrannej trestnosti je náležité vymedzenie skutkových okolností, za ktorých bol trestný čin spáchaný, vrátane miesta a času, tak ako to predpokladá § 5 ods. 5 písm. d) zákona o európskom zatýkacom rozkaze. Ide o náležitosť európskeho zatýkacieho rozkazu, ktorá umožňuje v procedúre kontroly obojstrannej trestnosti overiť, že skutok (skutky) v odsudzujúcom rozhodnutí štátu pôvodu predstavujú trestný čin (trestné činy) aj vo vykonávajúcom štáte. O perfektnosti označenej náležitosti v jednotlivých Európskych zatýkacích rozkazoch označených talianskou stranou ako MAE č. 1, 2 a 3 však nemožno hovoriť, keďže je v nich opis skutkových okolností (v prípade trestného činu únosu a zadržovania maloletého v zahraničí), za ktorých boli trestné činy spáchané, neurčitý a nedostatočný, predovšetkým vo vzťahu k času ich spáchania. Je tak prirodzené, že zodpovedajúca kontrola obojstrannej trestnosti ako jeden z predpokladov, ktorého splnenie sa pre pozitívne rozhodnutie o vykonaní európskeho zatýkacieho rozkazu vyžaduje, tak nemohla byť zo strany všeobecných súdov ani riadne vykonaná. Ústavný súd zdôrazňuje, že je nevyhnutné, aby vo vydávacom type súdneho rozhodnutia bola procedúra preskúmania obojstrannej trestnosti v skutkovo komplikovanejších prípadoch vyžadovanej osobe podrobne, vyčerpávajúco a zároveň jasne vysvetlená. Prípád sťažovateľky, ktorá bola trikrát opakovane odsúdená za totožný trestný čin, ktorého sa v podstate dopustila jediným aktom – vyvolaním a udržiavaním protiprávneho stavu, je treba z pohľadu vyriešenia otázky obojstrannej trestnosti považovať za skutkovo komplikovanejší.</p> <p>Ústavný súd v tomto smere konštatuje, že obe rozhodnutia všeobecných súdov odkazujúce na judikatúru Súdneho dvora Európskej únie (rozhodnutie v spojených veciach C-508/18 a C-82/19 PPU) sťažovateľke síce vysvetlili, na podklade akých úvah je možné Úrad verejnej prokuratúry pri súde v Trevice kvalifikovať ako dostatočne nezávislý „súdny orgán“ spôsobilý k vydaniu európskeho zatykača v súlade s čl. 6 ods. 1 rámcového rozhodnutia Rady 2002/584/SVV z 13. júna 2002 o európskom zatykači a postupoch odovzdávania osôb medzi členskými štátmi, avšak nevysvetlili jej, či spĺňa označený justičný orgán Talianskej republiky potrebné kvality aj v prípade realizácie takého úkonu, akým je opatrenie smerujúce k výkonu uloženého trestu, za ktorý všeobecné</p>

	<p>súdy považovali príkaz Úradu verejného prokurátora pri súde v Trevice z 18. septembra 2018 na spojenie jednotlivých súbežných trestov uložených jednotlivými rozsudkami do jedného trestu.</p> <p>Je síce pravdou, že všetky tri tresty uložené jednotlivými rozsudkami boli spojené do jedného súbežného trestu prostredníctvom označeného príkazu, ktorý znie na výkon „hlavného trestu odňatia slobody 3 roky a 9 mesiacov“, avšak podkladom na vydanie sťažovateľky nie je jeden následne vydaný zatýkací rozkaz, ktorý by obsiahnutým trestom korešpondoval uvedenému príkazu, ale tri osobitné zatýkacie rozkazy vydané samostatne pre každý odsudzujúci rozsudok. Podľa názoru ústavného súdu je tak namieste zodpovedať aj čiastkovú otázku, či nie je potrebné z uvedeného dôvodu posudzovať otázku možného premlčania výkonu uložených trestov osobitne, pri každom z uložených trestov samostatne, kde by v uvedenej situácii nebolo možné na vydaný príkaz na spojenie súbežných trestov prihliadnuť ako na relevantný dôvod (moment) prerušenia premlčacej doby.</p> <p>Ústavný súd uzatvára, že právne otázky, ktorých vyriešenie bolo pre posúdenie veci sťažovateľky relevantné, neboli v konaní pred všeobecnými súdmi, a teda ani v namietanom uznesení najvyššieho súdu náležite zodpovedané. Vyslovil tak porušenie jej základného práva podľa čl. 41 ods. 1 ústavy.</p> <p>Vo vzťahu k namietanému porušeniu práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru poukazuje ústavný súd na právny názor ESLP, podľa ktorého procedúra odovzdávania osôb na základe európskeho zatýkacieho rozkazu sa netýka rozhodovania o trestnom obvinení (rozhodnutie vo veci Monedero Angora proti Španielsku zo 7. 10. 2008). Z uvedeného dôvodu nie je obsah čl. 6 ods. 1 dohovoru na prípady týkajúce sa označenej procedúry aplikovateľný a ústavný súd tak na základe uvedeného v označenej časti ústavnej sťažnosti sťažovateľky nevyhovel.</p> <p>Pokiaľ ide o namietané porušenie čl. 17 ods. 2 a čl. 50 ods. 1 a 5 ústavy a čl. 40 ods. 1 a 5 listiny, ústavný súd sa riadil princípom minimalizácie svojich zásahov do právomoci všeobecných súdov. v nadväznosti na vyslovenie porušenia základného práva sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy namietaným uznesením najvyššieho súdu a jeho zrušením sa otvára priestor na to, aby sa všeobecné súdy v ďalšom postupe sami vysporiadali s ochranou práv sťažovateľky v zmysle citovaných článkov ústavy a listiny. Ústavný súd aj v tejto časti nevyhovel.</p> <p>Obiter dictum:</p> <p>Súdne konanie a odsúdenie vyžadanej osoby v neprítomnosti (in absentia) v prípade neuvedenia údajov o spôsobe zaistenia práv obhajoby vyžadanej osoby v danom trestnom konaní v súlade s procesnými požiadavkami právneho poriadku štátu pôvodu vo formulári európskeho zatýkacieho rozkazu je fakultatívnym dôvodom na odmietnutie vykonania európskeho zatýkacieho rozkazu.</p> <p>Ústavný súd v závere upozorňuje na svoju aktuálnu rozhodovaciu činnosť (pozri nález ústavného súdu č. k. I. ÚS 183/2019 z 11. februára 2020), v ktorej konštatoval, že relevantným dôvodom na nevykonanie európskeho zatýkacieho rozkazu je aj ochrana základných práv, a tento záver podporuje aj judikatúra Súdneho dvora Európskej únie, napr. rozsudok v spojených veciach C-404/15 a C-659/15 PPU z 5. apríla 2016 (Aranyosi a Căldăraru).</p>
<p>použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESLP a iných súdov</p>	
<p>súvisiace právne predpisy</p>	

klúčové slová	práva a slobody – právo na súdnu a inú právnu ochranu-právo na súdnu ochranu zatýkací rozkaz, príkaz na zatknutie-európsky zatýkací rozkaz trest uznesenie európske právo rozhodnutie-odôvodnenie
----------------------	--

spisová značka	II. ÚS 474/2021
populárny názov	Vykonateľnosť rozhodnutia
sudca spravodajca	Peter Molnár
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - Nález
dátum rozhodnutia	02.03.2022
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov
analytická právna veta	Vykonateľnosťou sa rozumie vlastnosť rozhodnutia, ktorá nastáva priamo zo zákona splnením procesných predpokladov pre nadobudnutie vykonateľnosti rozhodnutia (uplynutie lehoty na plnenie, pričom paričná lehota začína plynúť od právoplatnosti rozhodnutia alebo od jeho doručenia). Vykonateľnosť rozhodnutia preto nenastáva vyznačením doložky vykonateľnosti, keďže tejto doložke zákon neprisuduje konštitutívne účinky. Potvrdenie o vykonateľnosti spočívajúce v administratívno-technickom úkone zamestnanca orgánu, ktorý rozhodnutie vydal, predstavuje len osvedčenie prezumpcie tejto vlastnosti exekučného titulu, teda vyvrátiteľnú domnienku, ktorú je všeobecný súd oprávnený skúmať.
skutkový stav a základné fakty	<p>Sťažovateľka ako oprávnená podala návrh na vykonanie exekúcie o vymoženie sumy 31 115,29 eur s príslušenstvom na základe exekučného titulu rozhodcovského rozsudku vydaného Stálym rozhodcovským súdom Slovenskej bankovej asociácie (ďalej len „stály rozhodcovský súd“) z 2. júla 2018 (ďalej len „rozhodcovský rozsudok“).</p> <p>Okresný súd prostredníctvom vyššej súdnej úradníčky rozhodol v predmetnej exekučnej veci uznesením z 27. januára 2021 (ďalej len „uznesenie VSÚ“), ktorým návrh na vykonanie exekúcie zamietol podľa § 53 ods. 3 písm. a) Exekučného poriadku, keď došiel k záveru, že exekučné konanie bolo začaté na podklade rozhodnutia, pri ktorom nebola exekučnému súdu preukázaná jeho vykonateľnosť pre absenciu doložky vykonateľnosti.</p> <p>Sťažovateľka proti rozhodnutiu VSÚ podala sťažnosť, v ktorej okrem iného namietala aj to, že otázka posúdenia vykonateľnosti exekučného titulu je otázka existencie vlastnosti exekučného titulu, nie je viazaná na „doložku vykonateľnosti“, preto aj v prípade neexistencie takejto doložky súd nemôže rezignovať na svoju funkciu poskytovať materiálnu ochranu práv účastníkov konania. Opísala vznik špecifickej situácie, keď po vydaní a nadobudnutí právoplatnosti rozhodcovského rozsudku v dôsledku zmeny právnych predpisov došlo k zrušeniu a zániku stáleho rozhodcovského súdu, preto už tento nebol oprávnený vykonávať akékoľvek úkony, a teda ani nemohol vyznačiť doložku vykonateľnosti na rozhodcovskom rozsudku. Poukazovala na to, že k návrhu boli pripojené okrem rozhodcovského rozsudku aj doručky preukazujúce nadobudnutie právoplatnosti, ako aj vyjadrenie Slovenskej bankovej asociácie, že už nemôže vyznačovať doložky vykonateľnosti na rozsudkoch stáleho rozhodcovského súdu. Podľa názoru sťažovateľky samotná absencia doložky vykonateľnosti inak materiálne vykonateľného exekučného titulu nespôsobuje nevykonateľnosť.</p> <p>Okresný súd o sťažnosti sťažovateľky rozhodol napadnutým uznesením tak, že ju zamietol ako nedôvodnú. Konštatoval, že sťažovateľka mala dostatočný</p>

	<p>priestor požiadať o vydanie doložky vykonateľnosti od právoplatnosti rozhodcovského rozsudku (12. septembra 2018) do zániku stáleho rozhodcovského súdu (1. januára 2019), teda nepostupovala s dostatočnou starostlivosťou, preto ak nedisponuje formálne vykonateľným exekučným titulom, nie sú splnené predpoklady na vydanie poverenia na vykonanie exekúcie (body 17, 18 a 20 odôvodnenia napadnutého uznesenia).</p> <p>Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti vo vzťahu k napadnutému uzneseniu okresného súdu namieta, že okresný súd stotožnil reálnu vykonateľnosť exekučného titulu s vyznačenou doložkou vykonateľnosti, ktorá v konečnom dôsledku vzhľadom na okolnosti posudzovanej veci vyúsťuje do denegatio iustitiae.</p>
<p>z odôvodnenia</p>	<p>Okresný súd v nosnej časti odôvodnenia svojho napadnutého uznesenia konštatoval, že vzhľadom na absenciu doložky vykonateľnosti rozhodcovského rozsudku nie je oprávnený skúmať, či je exekučný titul vykonateľný. K preskúmaniu materiálnej vykonateľnosti exekučného titulu by mohol pristúpiť vtedy, ak by existovala doložka vykonateľnosti s poukazom na ním citovanú judikatúru všeobecných súdov. V nadväznosti na okolnosti prípadu zdôraznil, že exekučný súd nie je povinný vo svojej podstate a vo svojom postavení nahrádzať výkon administratívnej činnosti rozhodcovského súdu.</p> <p>Sporným v okolnostiach veci je výklad pojmu formálna vykonateľnosť exekučného titulu vo väzbe na neexistenciu potvrdenia o vykonateľnosti, teda posúdenie otázky, či neexistencia potvrdenia o vykonateľnosti automaticky bez ďalšieho vedie k zamietnutiu návrhu na vykonanie exekúcie.</p> <p>Pod formálnou vykonateľnosťou rozumieme splnenie formálnych predpokladov na to, aby rozhodnutie mohlo byť označené za vykonateľné. Formálna vykonateľnosť rozhodnutia sa osvedčuje tzv. doložkou vykonateľnosti, ktorou rozhodnutie opatrí príslušný orgán. Pod materiálnou vykonateľnosťou, naopak, rozumieme súhrn materiálnych znakov, ktoré zabezpečujú reálnu vynútiteľnosť práva obsiahnutého v exekučnom titule (IV. ÚS 500/2020).</p> <p>Formálna vykonateľnosť je splnená dodržaním zákonom predpísaných náležitostí o doručení rozhodnutia, o uplynutí lehoty na plnenie a o podaní, resp. nepodaní riadneho opravného prostriedku. Potvrdenie o vykonateľnosti rozhodnutia podľa § 46 Exekučného poriadku je potvrdením o jeho formálnej vykonateľnosti. Exekučný súd je oprávnený skúmať, či sú podmienky formálnej vykonateľnosti skutočne splnené, pričom potvrdenie o vykonateľnosti rozhodnutia nie je pre exekučný súd záväzné (IV. ÚS 104/2019).</p> <p>Ústavný súd v súlade s odbornou literatúrou pod vykonateľnosťou rozumie vlastnosť rozhodnutia, ktorá nastáva priamo zo zákona splnením procesných predpokladov pre nadobudnutie vykonateľnosti rozhodnutia (uplynutie lehoty na plnenie, pričom paričná lehota začína plynúť od právoplatnosti rozhodnutia alebo od jeho doručenia). Vykonateľnosť rozhodnutia preto nenastáva vyznačením doložky vykonateľnosti, keďže tejto doložke zákon neprpisuje konštitutívne účinky. Potvrdenie o vykonateľnosti spočívajúce v administratívno-technickom úkone zamestnanca orgánu, ktorý rozhodnutie vydal, predstavuje len osvedčenie prezumpcie tejto vlastnosti exekučného titulu, teda vyrátiteľnú domnienku, ktorú je všeobecný súd oprávnený skúmať.</p> <p>Účelom vyhotovenia doložky vykonateľnosti majúcej charakter verejnej listiny s prezumpciou správnosti je efektívne uľahčiť prácu exekučného súdu pri zisťovaní vykonateľnosti exekučného titulu. Tento účel potvrdenia však nemožno povýšiť do roviny absolútna v tom smere, že okresný súd vždy za každých okolností pri absencii doložky vykonateľnosti exekučného titulu má návrh na vykonanie exekúcie zamietnuť a odmietnuť posúdiť vykonateľnosť exekučného titulu z formálnej a materiálnej stránky, najmä ak existujú výnimočné okolnosti tak, ako to je aj v tomto prípade.</p>

	<p>Pokiaľ sťažovateľka ako oprávnená uvedie relevantné dôvody, predloží exekučnému súdu dôkazy preukazujúce vykonateľnosť exekučného titulu a zároveň preukáže objektívnu nemožnosť dosiahnuť vyznačenie doložky vykonateľnosti, a vo veci konajúci súd rezignuje na svoju ex offo povinnosť skúmať vykonateľnosť exekučného titulu, dopúšťa sa podľa názoru ústavného súdu prepiať formalizmu, ktorý vedie k odmietnutiu spravodlivosti.</p> <p>Ústavný súd preto dospel k záveru, že napadnutým uznesením okresného súdu došlo k porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.</p>
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEF a iných súdov	
súvisiace právne predpisy	
klúčové slová	<p>rozhodcovské konanie-rozhodcovský rozsudok rozhodcovské konanie-rozhodcovský súd arbitrážnosť aplikácia právnych noriem-ústavne nesúladná práva a slobody – právo na súdnu a inú právnu ochranu-právo na spravodlivý proces exekúcia-exekučný titul práva a slobody – právo na súdnu a inú právnu ochranu-právo na súdnu ochranu práva a slobody – právo na súdnu a inú právnu ochranu-právo na prístup k súdu</p>

spisová značka	II. ÚS 510/2021
populárny názov	Reštitúcie - neoceniteľný predmet konania
sudca spravodajca	Luboš Szigeti
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - Nález
dátum rozhodnutia	16.02.2022
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov
analytická právna veta	Vzhľadom na špecifickú povahu zákona o cirkevných reštitúciách nemožno nároky na základe neho uplatňované v súdnom konaní stotožňovať s klasickými žalobami o vydanie nehnuteľností, v ktorých by sa tarifná odmena advokáta určovala z tarifnej hodnoty veci podľa § 10 ods. 2 vyhlášky, keďže predmetom takéhoto konania je posúdenie splnenia podmienok podľa zákona o cirkevných reštitúciách, čo pre účely náhrady trov konania predstavuje peniazmi neoceniteľný predmet konania. Pre účel výpočtu trov právneho zastúpenia je preto potrebné v uvedenom prípade pri určení základnej sadzby tarifnej odmeny aplikovať § 11 ods. 1 písm. a) vyhlášky.
skutkový stav a základné fakty	Sťažovateľka sa ako žalobkyňa v konaní vedenom na okresnom súde domáhala proti žalovaným v 1. až 19. rade vydania nehnuteľností podľa zákona č. 161/2005 Z. z. o navrátení vlastníctva k nehnuteľným veciam cirkvám a náboženským spoločnostiam a prechode vlastníctva k niektorým nehnuteľnostiam (ďalej len „zákon o cirkevných reštitúciách“). Rozsudkom z 25. októbra 2016 súd v časti konanie zastavil a vo zvyšku žalobu zamietol a zároveň zaviazal sťažovateľku zaplatiť žalovaným v 1., 2., 5., 6., 7., 10., 11. a 12. rade náhradu trov konania a ostatným žalovaným náhradu trov konania nepriznal. Krajský súd v Trnave ako odvolací súd rozsudkom z 27. júna 2018 rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej zamietajúcej časti vo vzťahu k špecifikovanej parcele zmenil tak, že žalobe vyhovel, vo zvyšku rozsudok okresného súdu potvrdil. Odvolací súd zároveň potvrdil rozsudok okresného súdu vo výroku o náhrade trov konania medzi sťažovateľkou a žalovanými v 1., 2., 5., 6., 7., 10.,

	<p>11. a 12. rade a priznal im proti sťažovateľke aj náhradu trov odvolacieho konania.</p> <p>Uznesením z 15. júla 2019 okresný súd zaviazal sťažovateľku zaplatiť žalovaným v 7., 11. a 12. rade náhradu trov právneho zastúpenia vo výške 56 757,88 eur a uznesením z 13. apríla 2021 sťažnosť sťažovateľky proti predmetnému uzneseniu zamietol. Uznesením z 15. júla 2019 okresný súd zaviazal sťažovateľku zaplatiť žalovanému v 10. rade náhradu trov právneho zastúpenia vo výške 3 37 855,13 eur a uznesením a z 13. apríla 2021 sťažnosť sťažovateľky proti predmetnému uzneseniu zamietol. Všeobecný súd pri určení výšky trov konania tvorených trovami právneho zastúpenia vychádzal z oceníteľnosti predmetu konania peniazmi podľa § 10 ods. 2 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“).</p> <p>Podstata námietok sťažovateľky je založená na tvrdení o nezákonnosti, svojvoľnosti a neodôvodnenosti napadnutého uznesenia, v ktorom okresný súd pri výpočte trov právneho zastúpenia vychádzal z tarifnej hodnoty veci podľa § 10 ods. 2 vyhlášky, čím sa zároveň odklonil od stabilnej judikatúry všeobecných súdov (a aj ústavného súdu).</p>
<p>z odôvodnenia</p>	<p>Okresný súd založil svoje rozhodnutia o výške náhrady trov právneho zastúpenia na aplikácii § 10 ods. 2 vyhlášky, ktorú odôvodnil tým, že pokiaľ predmetné ustanovenie výslovne a jasne uvádza, že za tarifnú hodnotu sa považuje hodnota veci, ktorej vydanie je predmetom súdneho sporu, potom akýkoľvek iný postup by bol svojvoľným odchýlením sa od znenia tejto právnej normy.</p> <p>Ústavný súd v rámci svojej rozhodovacej činnosti v minulosti viackrát posudzoval postup všeobecných súdov, ktoré pri rozhodovaní o výške náhrady trov konania v rámci konania o cirkevných reštitúciách aplikovali pri výpočte základnej sadzby tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby § 11 ods. 1 písm. a) vyhlášky (neoceníteľný predmet konania) s poukazom na osobitný charakter konania podľa zákona o cirkevných reštitúciách. Odôvodnenie aplikácie § 11 ods. 1 písm. a) vyhlášky všeobecnými súdmi ústavný súd vyhodnotil ako ústavne akceptovateľné, a z tohto dôvodu ústavné sťažnosti pri predbežnom prerokovaní odmietol (III. ÚS 201/2013, III. ÚS 355/2013, IV. ÚS 740/2013, II. ÚS 598/2014, III. ÚS 125/2020). Pre objektivnosť a reagujúc tak aj na vyjadrenie okresného súdu je však potrebné uviesť, že vo veci sp. zn. II. ÚS 598/2014 ústavný súd pripustil, že oba výklady týkajúce sa určenia základnej sadzby tarifnej odmeny pri reštitučných sporoch vrátane doslovného výkladu § 10 ods. 2 vyhlášky prezentovaného totožnou sťažovateľkou ako v tejto veci možno považovať za ústavne konformné.</p> <p>V jednom zo svojich nedávnych rozhodnutí (nález č. k. IV. ÚS 604/2020 z 9. februára 2021) však už ústavný súd pristúpil k meritórnemu preskúmaniu postupu všeobecného súdu, ktorý pri určení základnej sadzby tarifnej odmeny vychádzal z § 10 ods. 2 vyhlášky, pričom, stotožňujúc sa s argumentom sťažovateľa, vyslovil, že ak by sa pripustila aplikácia § 10 ods. 2 vyhlášky pri rozhodovaní o trovách aj v prípade cirkevných reštitúcií, resp. reštitúcií vo všeobecnosti, oprávnené osoby by mohli preventívne rezignovať na nápravu krívd minulosti, čím by bol v konečnom dôsledku úplne zmarený zmysel a účel reštitučných zákonov. V predmetnom náleze ústavný súd uviedol, že aj zo samotného zákona o cirkevných reštitúciách možno vyvodiť špecifický predmet konania, ktorým je práve posúdenie splnenia podmienok na umožnenie nápravy krívd minulosti, preto v tomto zmysle nejde o bežnú určovaciu žalobu o určenie vlastníka nehnuteľnosti, ktorá by odôvodňovala napadnutý postup okresného súdu pri rozhodovaní o náhrade trov konania. Ústavný súd preto konštatoval, že podstatou predmetného konania bolo posúdenie splnenia podmienok podľa zákona o cirkevných reštitúciách, a teda pre účely náhrady trov konania ide o taký predmet sporu, ktorý nie je peniazmi oceníteľný.</p> <p>Okresný súd pri aplikácii § 10 ods. 2 vyhlášky vychádzal výhradne z gramatického výkladu dotknutého ustanovenia. Rozhodujúc o výške náhrady</p>

	<p>trov právneho zastúpenia však okresný súd vôbec nezohľadnil špecifické okolnosti prerokovávanej veci, a to osobitný predmet konania, zmysel a účel zákona o cirkevných reštitúciách ani judikatúru ústavného súdu k tejto problematike. Vzhľadom na nastavenie požiadaviek práva na spravodlivý proces právne závery vyjadrené v napadnutých uzneseniach neobstoja, pretože v danom prípade došlo postupom okresného súdu k takej interpretácii a aplikácii dotknutých právnych predpisov, ktorá je formalistická, a preto ústavne nekonformná.</p> <p>Ústavný súd tak, poukazujúc na právne závery prijaté vo veci sp. zn. IV. ÚS 604/2020, od ktorých nevidí dôvod sa odchýliť, uvádza, že vzhľadom na špecifickú povahu zákona o cirkevných reštitúciách nemožno nároky na základe neho uplatňované v súdnom konaní stotožňovať s klasickými žalobami o vydanie nehnuteľností, v ktorých by sa tarifná odmena advokáta určovala z tarifnej hodnoty veci podľa § 10 ods. 2 vyhlášky, keďže predmetom takéhoto konania je posúdenie splnenia podmienok podľa zákona o cirkevných reštitúciách, čo pre účely náhrady trov konania predstavuje peniazmi neoceniteľný predmet konania. Pre účel výpočtu trov právneho zastúpenia je preto potrebné v uvedenom prípade pri určení základnej sadzby tarifnej odmeny aplikovať § 11 ods. 1 písm. a) vyhlášky.</p> <p>Ústavný súd dospel k záveru, že napadnutými uzneseniami okresného súdu bolo porušené základné právo sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a jej právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Napadnuté rozhodnutie zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie.</p>
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESLP a iných súdov	
súvisiace právne predpisy	
klúčové slová	<p>občianske súdne konanie-Civilný sporový poriadok advokát, advokácia-advokátska tarifa interpretácia právnych noriem aplikácia právnych noriem-ústavne nesúladná reštitúcia trovy konania advokát, advokácia-náhrada trov právneho zastúpenia</p>

spisová značka	II. ÚS 518/2021
populárny názov	
sudca spravodajca	Luboš Szigeti
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - Nález
dátum rozhodnutia	16.02.2022
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 26 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 26 ods. 2 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov
analytická právna veta	Z dôvodu nevyčerpania správnej žaloby proti nečinnosti administratívneho orgánu, nemôže ústavný súd podrobiť ústavnému prieskumu konkrétny postup označených výkonných orgánov z hľadiska efektivity jednotlivých procesných úkonov, ale nebráni to prihladeniu na dĺžku administratívnych konaní pri posudzovaní celkovej dĺžky konania podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.
skutkový stav a základné fakty	Sťažovateľ podal 5. januára 2017 žiadosť o poskytnutie informácií adresovanú Správe účelových zariadení Slovenskej republiky (ďalej len „správa“), ktorá čiastočne sprístupnila ním požadované informácie 27. januára 2017. O

	<p>nesprístupnení časti požadovaných informácií v konaní vedenom pod č. 08/2017 správa nevydala žiadne rozhodnutie a ani tieto dodatočne nesprístupnila, čím v zmysle § 18 ods. 3 zákona č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o slobode informácií) v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o slobodnom prístupe k informáciám“) došlo k vydaniu tzv. zamietavého fiktívneho rozhodnutia v časti požadovaných informácií.</p> <p>Sťažovateľ podal 13. februára 2017 proti fiktívnemu rozhodnutiu odvolanie, ktoré bolo predložené riaditeľke správy na rozhodnutie. Sťažovateľ namietal neprislušnosť riaditeľky správy na rozhodovanie listom z 31. júla 2017 a dožadoval sa predloženia odvolania príslušnému orgánu – Ministerstvu zahraničných vecí a európskych záležitostí Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo“). Napriek tomu riaditeľka správy rozhodla 30. marca 2017 pod sp. zn. 11/2017 tak, že odvolanie zamietla.</p> <p>Sťažovateľ sa domáhal správnu žalobou z 23. mája 2017 súdneho prieskumu fiktívneho rozhodnutia správy a rozhodnutia riaditeľky správy o odvolaní. Krajský súd v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) rozsudkom z 13. októbra 2020 zrušil rozhodnutie riaditeľky správy o odvolaní a vec vrátil na ďalšie konanie.</p> <p>Správa podala proti zrušujúcemu rozsudku krajského súdu kasačnú sťažnosť z 18. decembra 2020, o ktorej sa toho času vedie konanie na Najvyššom správnom súde Slovenskej republiky pod sp. zn. 6Sžik/1/2021, kam bola vec postúpená po jeho zriadení Najvyšším súdom Slovenskej republiky. V konaní o kasačnej sťažnosti bola dosiaľ sťažovateľovi doručená kasačná sťažnosť protistrany na vyjadrenie 4. januára 2021 a sťažovateľ podal svoje stanovisko 5. februára 2021.</p> <p>V zmysle zrušujúceho rozsudku správneho súdu prvej inštancie došlo 21. decembra 2020 k postúpeniu odvolania na rozhodnutie ministerstvu, ktoré 23. decembra 2020 rozhodnutím prerušilo konanie o odvolaní z dôvodu prebiehajúceho konania o kasačnej sťažnosti.</p> <p>Konanie o žiadosti sťažovateľa o sprístupnenie informácie tak trvá od 5. januára 2017 po dobu 58 mesiacov (ku dňu podania ústavnej sťažnosti, pozn.) bez právoplatného rozhodnutia vo veci. Sťažovateľ ústavnou sťažnosťou namieta porušenie svojho práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a základného práva na prístup k informáciám podľa čl. 26 ods. 1 a 2 ústavy.</p>
<p>z odôvodnenia</p>	<p>Ústavný súd sťažnosť sťažovateľa predbežne prerokoval a uznesením č. k. II. ÚS 518/2021 z 28. októbra 2021 ju prijal na ďalšie konanie v rozsahu namietaného postupu najvyššieho súdu a krajského súdu. Ústavnú sťažnosť v časti namietaného postupu administratívnych orgánov odmietol ako zjavne neopodstatnenú vo vzťahu k správe účelových zariadení (skončenie konania a postúpenie veci ministerstvu, pozn.) a neprípustnú vo vzťahu k postupu ministerstva (nevyčerpanie správnej žaloby proti nečinnosti, pozn.). Pre uvedené nedostatky v procesných podmienkach konania ústavný súd nemôže podrobiť ústavnému prieskumu konkrétny postup označených výkonných orgánov z hľadiska efektivity jednotlivých procesných úkonov, ale nebráni to prihliadnutiu na dĺžku administratívnych konaní pri posudzovaní celkovej dĺžky konania vo veci sťažovateľa podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.</p> <p>Pokiaľ ide o kritérium, ktorým je právna a faktická zložitosť veci, ústavný súd konštatuje, že preskúmanie rozhodnutí administratívnych orgánov v oblasti slobodného prístupu k informáciám tvorí bežnú súčasť rozhodovacej činnosti správnych súdov s ustálenou judikatúrou. Predmet konania, ktorým je realizácia práva na informácie, je v zmysle judikatúry ústavného súdu a ESLP časovo priorizovaný z dôvodu jeho osobitného významu pre sťažovateľa. Z judikatúry ESLP totiž vyplýva, že poskytnutie informácie s neprimeraným časovým odstupom spôsobuje značné zníženie až stratu významu takto oneskorene získanej (resp. už neaktuálnej) informácie pre žiadateľa, preto je úlohou štátu zabezpečiť účinnú ochranu a včasnú naplnenie práva na informácie. V prípade sťažovateľa navyše ide o neziskovú organizáciu, ktorej podstata činnosti je</p>

zameraná na verejnú kontrolu výkonu verejnej moci a osobitne na nakladanie s verejnými finančnými zdrojmi, čo je predmetom požadovaných informácií v tomto konaní, preto nemožno pochybovať o zásadnom význame predmetu konania pre sťažovateľa.

Správanie sťažovateľa ako účastníka konania je druhým kritériom, ktoré sa uplatňuje pri posudzovaní dĺžky konania. Ústavný súd zo zapožičaného súdneho spisu zistil, že sťažovateľ neprispel k predĺženiu predmetného konania významnejšou mierou.

V rozsudku vo veci Balogh a ďalší proti Slovenskej republike z 31. augusta 2018 EŠLP znovu zopakoval, že ak podľa vnútroštátneho právneho poriadku musí sťažovateľ pred tým, ako sa obráti na súd, absolvovať administratívne konanie, konanie pred správnymi orgánmi sa bude započítavať pri počítaní celkovej dĺžky konania na účely čl. 6 dohovoru (pozri napríklad Kiurkchian proti Bulharsku, č. 44626/98, ods. 51, 24. 3. 2005). Obdobie, ktoré bolo podľa EŠLP potrebné vziať do úvahy na účel čl. 6 ods. 1 dohovoru, tak začalo v tejto veci uplatnením nároku na reštitúciu pozemku pred pozemkovým úradom. EŠLP uviedol, že hoci je zmluvným štátom priznaná určitá miera voľnej úvahy ohľadom spôsobu, akým zabezpečia nápravu požadovanú čl. 13 a dodržia svoj zmluvný záväzok podľa tohto ustanovenia (pozri napríklad Kaya proti Turecku, 19. 2. 1998, ods. 106, Zbierka rozsudkov a rozhodnutí 1998-1), prostriedok nápravy (ústavná sťažnosť, pozn.) 8 dostupný účastníkovi konania na vnútroštátnej úrovni na účel vznesenia námietky ohľadom dĺžky konania je „účinný“ v zmysle čl. 13 a 35 ods. 1 dohovoru iba vtedy, ak je spôsobilý pokryť všetky fázy napadnutého konania, a teda je potrebné pri rozhodovaní ústavného súdu rovnako ako pri rozhodovaní EŠLP vziať do úvahy jeho celkovú dĺžku (pozri napríklad Počuča proti Chorvátsku, č. 38550/02, ods. 35, 29. 6. 2006 s ďalšími odkazmi). V tejto súvislosti EŠLP zdôraznil osobitný charakter problematiky príliš dlhých konaní, spočívajúci v tom, že konanie nepozostáva zo série statických udalostí, ale je jednou postupne sa vyvíjajúcou udalosťou, ktorej závažnosť v priebehu času postupne narastá. EŠLP tiež konštatoval, že rozdelenie posudzovania dĺžky konania na jeho administratívnu fázu a súdnu fázu je ako také v rozpore s prístupom EŠLP, spočívajúcim v posudzovaní celkovej dĺžky konania (pozri Bako proti Slovenskej republike, č. 60227/00, 15. 3. 2005).

V tejto súvislosti ústavný súd zdôrazňuje, že konštrukcia ústavnej sťažnosti zo strany sťažovateľa (napáda všetky fázy konania, označil ako porušovateľov všetky dotknuté orgány a súdy a žiada preskúmať celkovú dĺžku konania z hľadiska záruk čl. 6 ods. 1 dohovoru, pozn.) ústavnému súdu umožňuje posúdiť celkovú dĺžku konania. Ústavný súd preto posúdil vo svetle judikatúry EŠLP konanie ako celok z hľadísk garantovaných čl. 6 ods. 1 dohovoru a prihliadol na dĺžku konania pred všeobecnými súdmi, ako aj dĺžku predchádzajúcich konaní vedených administratívnymi orgánmi. Takto stanovená dĺžka rozhodovania o žiadosti sťažovateľa vo veci slobodného prístupu k informáciám je ku dňu rozhodovania ústavného súdu 5 rokov (od podania žiadosti o prístupnenie 5. januára 2017, pozn.), čo je prima facie ústavne neudržateľné a neprimerané predmetu konania.

Z novej judikatúry poukazuje ústavný súd na rozsudok vo veci Perhács proti SR z 24. septembra 2020, v ktorom EŠLP konštatoval porušenie práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v časti primeranosti dĺžky konania vedeného správnym súdom prvého stupňa v trvaní 3 roky a tri mesiace vo veci slobodného prístupu k informáciám. Pozornosti EŠLP neuniklo, že ak sú lehoty ustanovené vnútroštátnym právom na poskytnutie požadovanej informácie natoľko krátke (8 dní v prvom stupni, resp. 15 dní v odvolacom konaní), naznačujú úmysel zákonodarcu zabezpečiť rýchly a účinný prístup jednotlivca k informáciám, čo zároveň vylučuje, aby bolo akceptovateľné, že nasledujúca fáza preskúmacieho konania pred správnym súdom jedného stupňa trvala viac ako tri roky.

	<p>Vo vzťahu k namietanému postupu krajského súdu je významnou skutočnosťou, že rozsudok krajského súdu nadobudol právoplatnosť 23. novembra 2020. Ústavný súd preto pri hodnotení postupu krajského súdu vychádza z judikatúry ESĽP, ktorá neposudzuje pri rozhodovaní vo veci namietaného porušenia čl. 6 ods. 1 dohovoru postup vo veci po vydaní právoplatného meritórneho rozhodnutia za predpokladu, že vo veci neprebíha iné konanie, ktoré môže ovplyvniť výsledok konania o občianskom práve (napr. rozsudok vo veci Süßmann proti Nemecku zo 16. 8. 1996 alebo Karasová proti Českej republike z 30. 11. 2004). V prejednávanom prípade bola podaná kasačná sťažnosť, o ktorej najvyšší správny súd naďalej koná a toto konanie môže ovplyvniť výsledok sporu. Uvedený potenciál ovplyvniť výsledok sporu aj po právoplatnom meritórnom rozhodnutí je potrebné z hľadiska konštantnej judikatúry ESĽP považovať za kľúčový dôvod na spoločné posúdenie dĺžky konania.</p> <p>Ústavný súd preto konštatuje ústavne neakceptovateľnú celkovú dĺžku konania v prioritnej veci slobodného prístupu k informáciám, a to najmä s prihliadnutím na zistenú neefektívnu činnosť krajského súdu a následnú nečinnosť najvyššieho a najvyššieho správneho súdu po tom, ako im bola vec predložená v štádiu už po neprimerane dlhom konaní ostatných involvovaných administratívnych orgánov a krajského súdu. Na základe uvedeného ústavný súd vyslovil, že postupom krajského súdu, najvyššieho súdu a najvyššieho správneho súdu v napadnutom konaní bolo porušené právo sťažovateľa na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.</p> <p>Sťažovateľ sa ani po 58 mesiacoch od podania svojej žiadosti o sprístupnenie informácie nedomohol jej sprístupnenia ani súdnej ochrany vo forme právoplatného rozhodnutia v kasačnom konaní v tejto veci. Uvedený stav je v priamej kolízii s obsahom základného práva sťažovateľa na informácie, nezodpovedá štandardným garanciam rýchlej a účinnej realizácie tohto práva a čini ho v tejto veci priam iluzórnym. Preto ústavný súd konštatoval aj porušenie hmotného ústavného práva sťažovateľa na informácie podľa čl. 26 ods. 1 a 2 ústavy.</p>
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESĽP a iných súdov	
súvisiace právne predpisy	
kľúčové slová	správne súdnictvo-rozhodovanie o žalobách proti rozhodnutiam správnych orgánov informácie-poskytovanie prieťahy v konaní-nečinnosť

spisová značka	II. ÚS 608/2021
populárny názov	Viazanosť dôvodmi dovolania
sudca spravodajca	Peter Molnár
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - Nález
dátum rozhodnutia	02.03.2022
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Dodatkový protokol k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 47 ods. 3 Ústava Slovenskej republiky čl. 48 ods. 2 Ústava Slovenskej republiky čl. 20 ods. 1 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov
analytická právna veta	1. Je procesným excesom a z ústavnoprávneho hľadiska neželateľným stavom,

	<p>keď dovolací súd zruší rozhodnutie odvolacieho súdu z dôvodu, ktorý dovolateľ neuplatnil.</p> <p>2. Právna úprava pripúšťa dva dovolacie dôvody, prvý spočíva v zmätočnosti napadnutého rozhodnutia (§ 431 CSP), druhý v nesprávnom právnom posúdení veci odvolacím súdom (§ 432 CSP). Súčasná právna úprava však už umožňuje súdu ex offio prihliadať len na tie vady zmätočnosti, ktoré sú zároveň nedostatkom procesných podmienok konania, v dôsledku existencie ktorých je potrebné rozhodnutie vždy zrušiť [vady zmätočnosti podľa § 420 písm. a) – d) CSP]. Na tie vady, ktoré zákon za vady zmätočnosti sám označuje [vady zmätočnosti podľa § 420 písm. e) a f) CSP], však už dovolací súd nemôže prihliadať ex offio.</p>
skutkový stav a základné fakty	<p>Sťažovateľ kúpnu zmluvou z 8. októbra 1999 v znení jej dodatku č. 1 z 8. marca 2002 kúpil byt, vklad vlastníckeho práva ku ktorému v prospech sťažovateľa bol povolený rozhodnutím príslušnej Správy katastra z 31. mája 2006. Rozsudkom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“), ktorým bol potvrdený rozsudok Okresného súdu Bratislava II (ďalej len „okresný súd“) z 9. októbra 2009, bolo určené, že vlastníkom predmetného bytu je iná osoba, ktorá ho nadobudla ešte pred povolením vkladu v prospech sťažovateľa právoplatným uznesením Okresného súdu Malacky z 22. apríla 2004 o schválení príklepu udeleného na exekučnej dražbe.</p> <p>Sťažovateľ podal žalobu proti Slovenskej republike, v mene ktorej konal Úrad geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky (ďalej aj „ÚGKaK SR“), o náhradu škody v sume 115 091,99 eur s príslušenstvom spôsobenej nesprávnym úradným postupom, keď pre omeškanie príslušnej Správy katastra nebolo na sťažovateľa prevedené vlastnícke právo k predmetnému bytu. O žalobe sťažovateľa bolo právoplatne rozhodnuté rozsudkom krajského súdu z 13. decembra 2016 (ďalej len „rozsudok krajského súdu“), ktorým bol čiastočne potvrdený rozsudok okresného súdu tak, že žalovanej bola uložená povinnosť zaplatiť sťažovateľovi sumu 115 091,99 eur s príslušenstvom.</p> <p>Úrad geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky konajúci za žalovanú podal proti rozsudku krajského súdu dovolanie, ktorého prípustnosť a dôvodnosť založil výlučne na dôvode podľa § 421 ods. 1 písm. a) Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“). Najvyšší súd o podanom dovolaní rozhodol napadnutým uznesením tak, že rozsudok krajského súdu zrušil a vec mu v rozsahu zrušenia vrátil na ďalšie konanie. V odôvodnení svojho rozhodnutia dospel k záveru, že žalovaná prípustnosť podaného dovolania vyvodzuje z § 420 písm. f) CSP. V nadväznosti na to konštatoval, že krajský súd sa nezaoberal zásadnou odvolacou námietkou, ktorá mohla mať eventuálne zásadný význam pre rozhodnutie vo veci, preto dospel k záveru o arbitrárnosti rozsudku krajského súdu a existencii vady zmätočnosti podľa § 420 písm. f) CSP. Keďže konanie bolo zaťažené vadou podľa § 420 písm. f) CSP, rozsudok krajského súdu zrušil a namietanou vadou podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP sa už nezaoberal.</p> <p>Sťažovateľ tvrdí, že najvyšší súd napadnutým uznesením zrušil právoplatný rozsudok odvolacieho súdu procesne neprípustným spôsobom a na základe ústavne neakceptovateľných právnych záverov zasiahol do jeho základného práva vlastníť majetok a do práva na pokojné užívanie majetku, na súdnu ochranu a spravodlivý súdny proces, do jeho práva na rovnosť účastníkov v konaní a do nastolenej právnej istoty sťažovateľa po vyše 4 a pol rokoch, v čom sťažovateľ vidí aj porušenie svojho práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov a práva na prejednanie veci v primeranej lehote.</p>
z odôvodnenia	<p>K namietaným právam procesnej povahy (podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 47 ods. 3 ústavy, čl. 6 ods. 1 dohovoru)</p> <p>V kontexte sťažnostnej argumentácie sťažovateľa je predmetom posúdenia zo strany ústavného súdu otázka, či je z ústavného hľadiska udržateľný taký prístup najvyššieho súdu ako súdu rozhodujúceho o dovolaní, v rámci ktorého dovolací súd, posudzujúc dovolanie podľa jeho obsahu (§ 124 ods. 1 CSP), vyvodí jeho</p>

prípustnosť aj podľa § 420 písm. f) CSP a z tohto dôvodu následne zruší napadnutý rozsudok odvolacieho súdu, hoci dovolateľ v dovolaní uplatnil dôvody prípustnosti dovolania len podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP.

Podľa § 440 CSP dovolací súd je viazaný dovolacími dôvodmi. Tento postup súvisí s dôsledným zachovávaním dispozičného princípu a princípu právnej istoty, ako aj procesnej zodpovednosti strán za ochranu svojich práv. Odstraňovanie nedostatkov rozhodnutia a konania jemu predchádzajúceho prostredníctvom opravných prostriedkov je v dispozícii strán konania. Viazanosť dovolacími dôvodmi znamená, že dovolací súd môže skúmať dovolacie dôvody len v rozsahu, v akom boli vymedzené, je teda viazaný tým, čo dovolateľ považuje za nesprávne.

Právna úprava pripúšťa dva dovolacie dôvody, prvý spočíva v zmätočnosti napadnutého rozhodnutia (§ 431 CSP), druhý v nesprávnom právnom posúdení veci odvolacím súdom (§ 432 CSP). Súčasná právna úprava však už umožňuje súdu ex offa prihliadať len na tie vady zmätočnosti, ktoré sú zároveň nedostatkom procesných podmienok konania, v dôsledku existencie ktorých je potrebné rozhodnutie vždy zrušiť [vady zmätočnosti podľa § 420 písm. a) – d) CSP]. Na tie vady, ktoré zákon za vady zmätočnosti sám označuje [vady zmätočnosti podľa § 420 písm. e) a f) CSP], však už dovolací súd nemôže prihliadať ex offa.

Z dovolania ÚGKaK SR ústavný súd zistil, že dovolateľ v ňom výslovne uviedol, že dovolanie proti rozsudku odvolacieho súdu podáva podľa § 421 CSP. Následne z ďalšieho obsahu dovolania vyplýva, že dôvod prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP dovolateľ vymedzil s uvedením nesprávneho právneho posúdenia veci odvolacím súdom, argumentáciou, v čom považuje právne posúdenie veci za nesprávne a s poukázaním na podľa názoru dovolateľa relevantné rozhodnutia najvyššieho súdu. Zo žiadnej časti dovolania nevyplýva, že by v ňom dovolateľ uplatnil dôvod prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP a rovnako sa v dovolaní nenachádza ani zmienka o dovolacom dôvode založenom na predmetnej vade zmätočnosti.

Pri posudzovaní podania podľa jeho obsahu nemôže súd určitému podaniu dávať iný význam, než ktorý zodpovedá jeho obsahu, vnútornej skladbe, logike, zvolenej argumentácii, použitým výrazovým prostriedkom a jeho celkovému zmyslu. Posudzovanie podania taktiež neumožňuje súdu obsah úkonu výkladom dopĺňať či domýšľať alebo z neho vyvodiť závery, ktoré z obsahu úkonu nevyplývajú.

Je potrebné prisvedčiť sťažovateľovi, že je procesným excesom a z ústavnoprávneho hľadiska neželateľným stavom, keď dovolací súd zruší rozhodnutie odvolacieho súdu z dôvodu, ktorý dovolateľ neuplatnil. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd konštatuje, že zrušenie rozhodnutia odvolacieho súdu napadnutým uznesením najvyššieho súdu bez naplnenia zákonných predpokladov pre takéto rozhodnutie vykazuje znaky svojvoľného rozhodnutia, ktoré je v rozpore s princípom právnej istoty. Napadnutým uznesením najvyššieho súdu preto bolo porušené základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu a jeho právo na spravodlivé súdne konanie.

Ústavný súd konštatuje, že v dôsledku už uvedeného postupu najvyššieho súdu pri posudzovaní prípustnosti dovolania (podľa § 420 CSP) zároveň došlo aj k neprípustnému zvýhodneniu dovolateľa (spočívajúcemu v judikovaní dovolateľom neuplatneného dôvodu prípustnosti dovolania) na úkor sťažovateľa, teda porušeniu princípu „rovnosti zbraní“ a k porušeniu základného práva na rovnosť účastníkov v konaní podľa čl. 47 ods. 3 ústavy.

K namietaným právam majetkovej povahy (podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 1 dodatkového protokolu)

	<p>Najvyšší súd podľa názoru ústavného súdu vydaním napadnutého uznesenia zasiahol do už nastolenej právnej istoty sťažovateľa (rozsudkom odvolacieho súdu), a tým aj do jeho majetkového postavenia v spore (o náhradu škody) spôsobom, ktorý je v právnom štáte neakceptovateľný. Ústavný súd vyslovil ich porušenie.</p> <p>K namietanému porušeniu práv podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru</p> <p>Ústavný súd, vychádzajúc z kasačného výroku napadnutého uznesenia najvyššieho súdu, konštatuje, že v čase doručenia tejto sťažnosti spor bol nanovo otvorený, čím došlo k obnoveniu právnej neistoty sťažovateľa. Uvedené v kontexte zjavne neprimeranej doby rozhodovania najvyššieho súdu o podanom dovolaní (približne tri pol roka) vedie ústavný súd k záveru, že postupom najvyššieho súdu došlo k neprípustnému zásahu do jej označených práv podľa čl. 48 ods. 2 a podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.</p>
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEP a iných súdov	
súvisiace právne predpisy	
klúčové slová	náhrada škody (ujma)-majetková ujma arbitrárnosť aplikácia právnych noriem-ústavne nesúladná dovolacie dôvody-nesprávne právne posúdenie dovolanie-prípustnosť práva a slobody – základné ľudské práva a slobody-právo vlastniť majetok kataster nehnuteľností-vklad práva a slobody – právo na súdnu a inú právnu ochranu-právo na spravodlivý proces zmluva-neplatnosť prieťahy v konaní práva a slobody – právo na súdnu a inú právnu ochranu-právo na rovnosť účastníkov v konaní príčinná súvislosť zodpovednosť-za škodu spôsobenú rozhodnutím alebo postupom orgánu verejnej moci

Uznesenie:

spisová značka	II. ÚS 49/2022
populárny názov	Zmluva o zájazde - prednosť práva EÚ
sudca spravodajca	Peter Molnár
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Uznesenie - Uznesenie o odmietnutí
dátum rozhodnutia	03.02.2022
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1
analytická právna veta	<p>Vnútroštátny súd je povinný v prípade konfliktu úniového práva s vnútroštátnou právnou úpravou zabezpečiť ochranu právam jednotlivca, ktorých priznanie smernica sleduje, a to aj neaplikovaním ustanovenia vnútroštátneho práva, ktoré je v rozpore s právom únie a jeho účelom tak, aby bol účel a zmysel práva normovaného úniou naplnený.</p> <p>Všeobecný súd neprekročil svoju právomoc, keď v okolnostiach veci uplatnil zásadu priority úniového práva a dospel k záveru, že je v záujme dodržiavania medzinárodných záväzkov (čl. 1 ods. 2 ústavy) nevyhnutné v rámci</p>

	eurokonformného výkladu noriem vnútroštátneho práva neaplikovať konkrétne ustanovenia vútroštátneho predpisu (v tomto prípade § 33a zákona o zájazdoch), pretože označené ustanovenie je v rozpore so základnými princípmi právneho štátu (zákaz retroaktivity), ako všeobecnej zásady úniového práva rovnako aj čl. 1 ods. 1 ústavy.
skutkový stav a základné fakty	<p>Žalobkyňa uzatvorila ako cestujúca so sťažovateľkou zmluvu o zájazde. Samotný zájazd s cieľovou destináciou Japonsko mal byť uskutočnený v termíne od 8. do 19. apríla 2020. Žalobkyňa vzhľadom na cestovné obmedzenia v cieľovej destinácii z dôvodu šírenia ochorenia COVID-19 od zmluvy o zájazde odstúpila podaním z 30. marca 2020 a žiadala sťažovateľku o vrátenie uhradenej ceny zájazdu (5 249,70 eur). Sťažovateľka na predmetnú výzvu na vrátenie ceny nereagovala, preto žalobkyňa podala návrh na vydanie platobného rozkazu, ktorým žiadala sťažovateľke uložiť povinnosť zaplatiť sumu 5 249,70 eur s príslušenstvom. Okresný súd Banská Bystrica vydal platobný rozkaz, ktorý bol zrušený z dôvodu podania odporu. O návrhu žalobkyne tak rozhodol Okresný súd Košice II, ktorý o veci rozhodol rozsudkom z 2. februára 2021 tak, že žalobu zamietol. V odôvodnení svojho rozhodnutia dospel k záveru, že je na daný prípad potrebné aplikovať § 33a zákona č. 170/2018 Z. z. o zájazdoch, spojených službách cestovného ruchu, niektorých podmienkach podnikania v cestovnom ruchu a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o zájazdoch“), preto nárok žalobkyne považoval za nedôvodný a predčasný.</p> <p>Proti rozsudku súdu prvej inštancie podala žalobkyňa odvolanie. V odvolacom konaní žalobkyňa zobrala čiastočne späť žalobu o zaplatenie sumy 5 249,70 eur z dôvodu jej úhrady sťažovateľkou a navrhla konanie v tej časti zastaviť. O odvolaní rozhodol krajský súd napadnutým rozsudkom tak, že prvým výrokom pripustil čiastočné späťvzatie žaloby, zrušil výrok súdu prvej inštancie v časti zamietnutia žaloby a konanie v tejto časti zastavil. Druhým výrokom v prevyšujúcej časti zmenil rozsudok súdu prvej inštancie tak, že sťažovateľke uložil povinnosť zaplatiť žalobkyňi 5 % úrok z omeškania zo žalovanej sumy. V odôvodnení svojho rozhodnutia dospel k záveru, že označené ustanovenie § 33a zákona o zájazdoch nemožno aplikovať pre rozpor s právom Európskej únie (ďalej len „únia“), preto bolo potrebné pre dosiahnutie účelu úniového práva aplikovať § 21 ods. 4 zákona o zájazdoch, ktorý nebol novelizáciou dotknutý.</p> <p>Sťažovateľka - cestovná kancelária považuje napadnutý rozsudok krajského súdu za neústavný z dôvodu porušenia jej práva na súdnu ochranu zo strany krajského súdu. Odôvodňuje to tým, že krajský súd prekročil svoju právomoc, keď konštatoval, že § 33a zákona o zájazdoch je v rozpore s právom únie, konkrétne so smernicou 2015/2302, pretože podľa jej názoru oprávneným na záväzný výklad aktov únie je v zmysle čl. 267 Zmluvy o fungovaní Európskej únie výlučne Súdny dvor Európskej únie (ďalej len „Súdny dvor“). Krajskému súdu vyčíta, že nevyužil svoje oprávnenie prerušiť konanie a podať návrh na prejudiciálne konanie, namiesto toho sa rozhodol zobrať výklad smernice 2015/2302 do vlastných rúk, čím mal prekročiť svoje kompetencie.</p>
z odôvodnenia	<p>Ústavný súd po preskúmaní relevantných ustanovení zákona o zájazdoch dopadajúcich na skutkovú situáciu sťažovateľky konštatuje, že novela zákona o zájazdoch podstatným spôsobom modifikovala právne účinky odstúpenia od uzavretej zmluvy o zájazde, čím retroaktívne zasiahla do právneho postavenia žalobkyne, ako aj sťažovateľky tým, že právnenému úkonu odstúpenia od zmluvy uskutočnenému pred prijatím novely (účinnnej od 29. mája 2020) pripísala rozdielne hmotnoprávne účinky, teda so spätnou účinnosťou upravila už zaniknutý zmluvný vzťah medzi stranami, ktorý bol v prípade sťažovateľky ukončený odstúpením od zmluvy o zájazde ešte pred nadobudnutím účinnosti novely. Predmetná právna úprava novely podľa názoru II. senátu ústavného súdu vykazuje všetky znaky pravej retroaktivity.</p> <p>Podľa prílohy č. 3 zákona o zájazdoch medzi preberané právne záväzné akty únie patrí Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2015/2302 z 25. novembra 2015 o balíkoch cestovných služieb a spojených cestovných službách, ktorou sa mení nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 2006/2004 a</p>

smernica Európskeho parlamentu a Rady 2011/83/EÚ a ktorou sa zrušuje smernica Rady 90/314/EHS (Ú. v. EÚ L 326, 11. 12. 2015) (ďalej len „smernica 2015/2302“).

Porovnaním obsahu citovaného článku smernice a znenia § 21 ods. 2 a 4 zákona o zájazdoch možno dospieť k záveru, že v tejto časti došlo k riadnemu a úplnému transponovaniu čl. 12 ods. 2 a 4 smernice 2015/2302 do právneho poriadku Slovenskej republiky. Ústavný súd ďalej konštatuje, že právnou úpravou novely došlo k ad hoc modifikácii práv cestujúceho a popretiu právnej úpravy citovaných článkov už transponovanej smernice 2015/2302, konkrétne povinnosti uvedenej v čl. 12 ods. 4 smernice 2015/2302, ktorá stanovuje, že refundácia alebo vrátenie platby sa musí uskutočniť najneskôr do 14 dní od ukončenia zmluvy o zájazde.

Pri riešení konfliktu úniového práva a vnútroštátneho práva sa uplatňuje princíp priority práva únie, ktorú Súdny dvor osvetlil v prípade Simmenthal (C-106/77, 9. 3. 1978, Zb, s. 629). Z bodov 14, 16 a 21 rozsudku Simmenthal možno vyvodit' pravidlo, že normy úniového práva majú vyššiu právnu silu ako normy vnútroštátneho práva, preto vnútroštátny súd v medziach svojich právomocí je povinný aplikovať úniové právo, ktoré je priznané jednotlivcovi tak, že nesmie aplikovať žiadne skoršie alebo neskoršie ustanovenia vnútroštátneho práva, ktoré sú v rozpore s úniovým právom. Uvedené pravidlo princípu priority práva únie je potvrdzované aj neskoršou judikatúrou Súdneho dvora, napr. rozsudok v prípade Filipiak (C 314/08, 19. 11. 2009, bod 81). V tejto súvislosti je potrebné dodať, že tieto rozsudky sa týkali úniového práva – nariadení.

V okolnostiach posudzovanej veci však ide o smernicu, ktorá bola transponovaná do právneho poriadku Slovenskej republiky, aj po prijatí novely jej bol zachovaný nepriamy účinok, ktorý je realizovaný prostredníctvom eurokonformného výkladu a ktorý sa uplatňuje aj v horizontálnych vzťahoch. Medze eurokonformného výkladu sú limitované, vnútroštátny súd nemôže výkladom nahradiť výslovné znenie zákona, pretože by išlo o neprípustný výklad contra legem (pozri rozsudok Marshall, C-152/84, z 26. 2. 1986). Zároveň ale platí, že eurokonformnému výkladu podlieha právny predpis ako celok, nielen jeho jednotlivé izolované ustanovenie tak, aby bolo účinne zabezpečené splnenie cieľa smernice. Povinnosť prijať opatrenia na dosiahnutie cieľa sledovaného smernicou má nielen štát ako taký, ale každý jeho orgán vrátane všeobecného súdu. Za súčasť eurokonformného výkladu v rámci právomoci súdu možno považovať aj oprávnenie všeobecného súdu odmietnuť priznať účinok, a teda neaplikovať také ustanovenie vnútroštátneho práva, ktoré bráni účinnej realizácii cieľa sledovaného smernicou, ak (ako je tomu v tomto prípade) existuje iné ustanovenie dotknutého vnútroštátneho právneho predpisu, ktoré je správnym transponovaním smernice a neaplikovaním ustanovenia odporujúceho úniovému právu sa nezasahuje do podstaty pôvodného ustanovenia súladného s cieľmi smernice (k tomu pozri rozsudok Parfítis, C-441/93, 12. 3. 1996, bod 60, rozsudok Bellone, C-215/97, 30. 4. 1998, bod 18, Mangold, C-144/04, 22. 11. 2005, bod 78).

Krajský súd v odôvodnení svojho rozhodnutia po zvážení rozhodných skutočností a právnej úpravy dopadajúcej na prípad sťažovateľky konštatoval, že žalobkyňa svoje právo na vrátenie platieb za zájazd opierala o znenie § 21 ods. 4 zákona o zájazdoch. Pokiaľ ide o aplikáciu § 33a zákona o zájazdoch, krajský súd sa nestotožnil so záverom súdu prvej inštancie o povinnosti aplikácie označeného ustanovenia zákona o zájazdoch. Podľa názoru krajského súdu bolo bezpredmetné sa zaoberať účinkami smernice, podstatnou otázkou bolo, či bol súd povinný v okolnostiach prípadu aplikovať § 33a zákona o zájazdoch. V tomto smere poukázal na to, že Európska komisia v súvislosti s novelou zákona o zájazdoch začala konanie proti Slovenskej republike, pretože neprijalo potrebné opatrenia na to, aby neporušovalo právo únie v oblasti práv spotrebiteľov a cestujúcich. V nadväznosti na uvedené označil viacero rozsudkov Súdneho dvora, v zmysle ktorých je členský štát povinný zabezpečiť súdnu ochranu práv, ktoré fyzickým osobám a právnickým osobám vyplývajú z

	<p>úniových ustanovení a je povinný neaplikovať vnútroštátne ustanovenie, ktoré je v rozpore s úniovým právom. V prípade zistenia rozporu vnútroštátneho práva s právom únie má možnosť využiť tzv. zásadu prednosti aplikácie práva únie, alebo sa obrátiť na Súdny dvor s prejudiciálnou otázkou. Krajský súd dospel k záveru, že § 33a zákona o zájazdoch je bezpochyby v rozpore s právom únie, preto ju neaplikoval a uplatnil taký postup, ktorý sledoval ochranu práv priznaných právom únie. Poukázal na to, že § 21 ods. 4 zákona o zájazdoch ostalo platné a účinné v nezmenenej podobe aj po účinnosti novely zákona o zájazdoch, preto aplikujú ho na prípad sťažovateľky, uložil jej povinnosť vrátiť žalobkyni všetky poskytnuté platby na základe zmluvy o zájazde od ktorej odstúpila.</p> <p>Ústavný súd po preskúmaní rozhodných okolností veci konštatuje, že výhrady sťažovateľky sú zjavne neopodstatnené.</p>
<p>použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEP a iných súdov</p>	<p>rozsudok Filipiak (C 314/08, 19. 11. 2009, bod 81) rozsudok Simmnetal (C-106/77, 9. 3 1978, Zb, s. 629)</p> <p>rozsudok Marshall, C-152/84, z 26. 2. 1986</p> <p>rozsudok Parfítis, C-441/93, 12. 3. 1996, bod 60, rozsudok Bellone, C-215/97, 30. 4. 1998, bod 18, Mangold, C-144/04, 22. 11. 2005, bod 78).</p>
súvisiace právne predpisy	
kľúčové slová	<p>európske právo spotrebiteľ, spotrebiteľské právo-ochrana spotrebiteľa aplikácia právnych noriem-súladná výklad (interpretácia)-ústavne konformný bezodôvodné obohatenie-vydanie základné ľudské práva a slobody-podstata a zmysel</p>

Spracovalo Analytické oddelenie Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky

Upozornenie :

Prehľad vybraných rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „prehľad“) je neoficiálnym dokumentom, ktorý slúži výlučne na informovanie o rozhodovacej činnosti Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“). Prehľad zostavuje Analytické oddelenie Odboru súdnych poradcov a súdnej agendy Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky z rozhodnutí ústavného súdu, písomne vyhotovených a odoslaných účastníkom konania v danom období. Prehľad nezaväzuje ústavný súd a nenahrádza jednotlivé rozhodnutia ústavného súdu, z ktorých bol zostavený.